अपठित गद्यांश 1 (कक्षा 9 के लिए - विषयः परोपकारः)

अनुच्छेदः

परोपकारः मानवजीवनस्य परमं लक्ष्यं अस्ति। परेषां उपकारः एव परोपकारः कथ्यते। प्रकृत्याः सर्वे अपि पदार्थाः परोपकाराय एव सन्ति। नद्यः स्वस्य जलं स्वयं न पिबन्ति, अपितु सर्वेभ्यः यच्छन्ति। वृक्षाः परोपकाराय एव फलानि यच्छन्ति। सूर्यः अपि परोपकाराय एव प्रकाशं करोति। परोपकारेण एव मनुष्यः संसारे शान्तिस्थापनां कर्तुं शक्नोति। यः मनुष्यः स्वार्थं त्यक्त्वा अन्येषां कल्याणं करोति, सः एव सत्यार्थे मानवः अस्ति। अतः अस्माभिः सदा परोपकारः करणीयः।

प्रश्नोत्तराणि (Questions & Answers):

I. **एकपदेन उत्तरत** (Answer in one word):

(क) कः मानवजीवनस्य परमं लक्ष्यं अस्ति?

उत्तरम्: परोपकारः

(ख) नद्यः स्वस्य किं स्वयं किं न पिबन्ति?

उत्तरम्: जलं

II. **पूर्णवाक्येन उत्तरत** (Answer in full sentence):

(क)वृक्षाः किमर्थं फलानि यच्छन्ति?

उत्तरम्: वृक्षाः परोपकाराय एव फलानि यच्छन्ति।

(ख) सत्यार्थे कः मानवः अस्ति?

उत्तरम्: यः मनुष्यः स्वार्थं त्यक्त्वा अन्येषां कल्याणां करोति, सः एव सत्यार्थे मानवः अस्ति।

III. **भाषिककार्यम्** (Grammar/Language Work):

(क)'पिबन्ति' इति क्रियापदस्य कर्तृपदं (Subject) किम्?

उत्तरम्: नद्यः

(ख)'स्वार्थम्' इति पदस्य विलोमपदं गद्यांशात् चित्वा लिखत।

उत्तरम्: परोपकारः / परोपकाराय

IV. **अस्य गद्यांशस्य उपर्युक्तं शीर्षकं लिखत** (Suitable Title):

उत्तरम्: परोपकारस्य महत्त्वम् / परोपकारः

गद्यांश 2 (**कक्षा** 9 **के लिए - विषय: अनुशासनम्**)

अनुच्छेदः

मानवजीवने अनुशासनस्य महती आवश्यकता अस्ति। नियमानां पालनम् एव अनुशासनम् कथ्यते। प्रकृतिः अपि सदा अनुशासनेन चलति। सूर्यः, चन्द्रः, ऋतवः च सर्वं समयेन एव भवन्ति। अनुशासनेन विना समाजस्य देशस्य च उन्नतिः असंभवा अस्ति। छात्रजीवने तु अनुशासनस्य सर्वाधिकं महत्त्वं वर्तते। अनुशासनेन विना छात्राः उद्दंडाः भवितुं शक्नुवन्ति। यः छात्रः गुरुणां आज्ञां पालयति समयेन च कार्याणि करोति सः एव जीवने सफलतां प्राप्नोति। । अतः अनुशासनं जीवनस्य सफलतायाः कुञ्जिका अस्ति।

प्रश्नोत्तराणि (Questions & Answers):

I. **एकपदेन उत्तरत** (Answer in one word):

(क)कस्य पालनम् अनुशासनम् कथ्यते?

उत्तरम्: नियमानां

(ख) कस्य जीवने अनुशासनस्य सर्वाधिकं महत्त्वं वर्तते?

उत्तरम्: छात्रजीवने

II. **पूर्णवाक्येन उत्तरत** (Answer in full sentence):

(क)जीवने कः सफलतां प्राप्नोति?

उत्तरम्: यः छात्रः गुरुणां आज्ञां पालयति समयेन च कार्याणि करोति सः एव जीवने सफलतां प्राप्नोति।

(ख)अनुशासनेन विना कस्य उन्नतिः असंभवा अस्ति?

उत्तरम्: अनुशासनेन विना समाजस्य देशस्य च उन्नतिः असंभवा अस्ति।

III. भाषिककार्यम् (Grammar/Language Work):

(क)'महती' इति विशेषणपदस्य विशेष्यपदं (Noun) किम्?

उत्तरम्: आवश्यकता

(ख)'असफलतायाः' इति पदस्य विलोमपदं गद्यांशात् लिखत।

उत्तरम्: सफलतायाः

IV. अस्य गद्यांशस्य उपर्युक्तं शीर्षकं लिखत (Suitable Title):

उत्तरम्: अनुशासनस्य महत्त्वम् / छात्रजीवनं अनुशासनं च